

A grayscale photograph of a modern university building with a grid of windows. A tall, white, rectangular tower with a logo on top is visible on the left side. The building is partially obscured by trees in the foreground.

De arbeidsmarktdeelnemers van mensen met een beperking

Hoe doen wij het en hoe gaat het elders?

Roos van der Zwan – 17 december 2020
AIAS-HSI, University of Amsterdam

Uitgangspunt onderzoek: verdrag inzake de rechten van personen met een handicap

Focus en doel van het onderzoek:

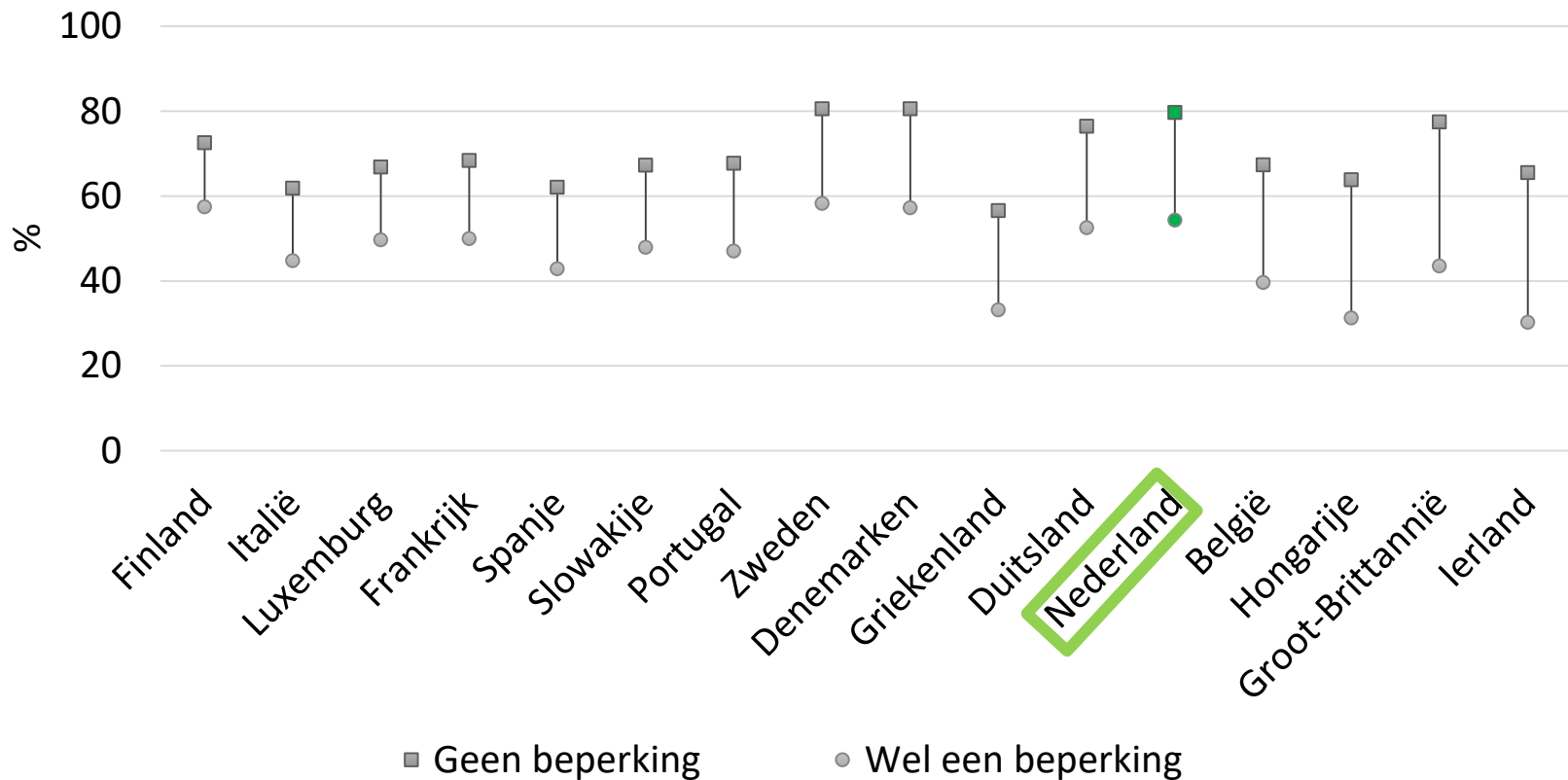
- Het verschil in arbeidsdeelname tussen mensen met en zonder een beperking
- Hoe staat het met de arbeidsdeelname van mensen met een beperking in Nederland in vergelijking met andere EU-landen?
- Wat zijn verklaringen voor verschillen tussen landen?
- Wat kan Nederland leren van andere landen?

Hoe doet Nederland het?

- Aantal werkenden met een beperking is afgenomen van 50% (2000) naar 30% (2017)
- Werkenden met een beperking zijn:
  - Vaker zzp'er
  - Hebben vaker een vast contract
  - Werken vaker in deeltijd
  - Vaker op een lager beroepsniveau
- Veel verschillende beleidswijzigingen, met beperkt effect

Hoe doet Nederland het in internationaal perspectief?

Werkgelegenheidskloof

Wat zijn verklaringen voor verschillen tussen landen?

- Ratificatie VN-verdrag handicap
- Publieke opinie
- Arbeidsmarktbeleid
  - Regulering van ontslagbescherming
    - Striktere ontslagbescherming voor vaste werknemers (=moeilijker om werknemers met een vast contract te ontslaan), heeft een positief effect op de arbeidsdeelname van mensen met een beperking
    - Striktere regulering van flexibele contracten, heeft een positief effect op de arbeidsdeelname van mensen met een beperking

Case studies

- Twee landen nader onderzocht:
  - Finland
  - Italië
- Selectie van landen op basis van uitkomsten kwantitatief onderzoek naar de arbeidsparticipatiekloof
- Welke aanknopingspunten geven het Finse en Italiaanse beleid voor beleid in Nederland?

Belangrijkste bevindingen: Finland

De nadruk van beleid ligt op *compensatie* en *preventie*:

- Compensatie: relatief hoge uitkeringen voor mensen met een beperking, nauwelijks activeringsbeleid voor mensen zonder arbeidsvermogen
- Preventie: kwalitatief goede gezondheidszorg met snelle toegang voor werkenden en beleid om instroom in arbeidsongeschiktheidsuitkering te verminderen
- Inclusiviteit in bredere zin: rol van onderwijssysteem en beeldvorming in de media

Belangrijkste bevindingen: Italië

De nadruk van beleid ligt op *activering*:

- Quotumwet:
  - Relatief hoog quotum voor bedrijven met meer dan 15 medewerkers in zowel publieke als private sector (7% voor bedrijven met >50 medewerkers)
  - Register vergelijkbaar met het Nederlandse doelgroepregister
  - Belastingvoordelen voor bedrijven die voldoen aan quotum (ook voor bedrijven met minder dan 15 medewerkers)
  - Bedrijven die er niet aan (kunnen) voldoen, betalen een vergoeding die wordt geïnvesteerd in beleid gericht op arbeidsmarktparticipatie van mensen met een beperking

Belangrijkste bevindingen: Italië

De nadruk van beleid ligt op *activering*:

- Sociale coöperaties Type A
  - ‘Beschut’ werk voor mensen met ernstige beperkingen
  - Behoud van uitkering
- Sociale coöperaties Type B
  - Private, non-profit bedrijven
  - Minstens 30% van de medewerkers heeft een afstand tot de arbeidsmarkt
  - Overheid betaalt tot 35% van de arbeidskosten van medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt

Wat kan Nederland leren van andere landen?

- Er is niet één beste aanpak
- In Finland ligt de nadruk op preventie, in Italië ligt de nadruk op activering. Nederland doet een beetje van beide.

Aanbevelingen voor beleid & onderzoek

- Meer aandacht voor de kwaliteit van werk
- Functies aanpassen aan mensen met een beperking
- Dwingende quotumregeling met positieve prikkels

Meer onderzoek nodig over:

- De kwaliteit van werk
- De effecten van het schoolsysteem
- De invloed van beeldvorming